

ԶԳԱՅԹԱԿԵՑՆԵՆՔ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ

(Մասք. ԺԸ. 1-6)

Մանուկները զայթակղեցնել է բնականաբար երբ զանոնք բարձրագոյն վիճակէ մը ստորնագոյնին կ'իջեցնենք, կամ լաւագոյն ուղղութիւնէ մը կը շեղեցնենք գէպի յոռեղոյնը: Ս. Աւետարանով Յիսուս կը սորվեցնէ մեզի թէ ո՞րքան մեծ է մանուկին արժէքը և թէ ո՞րքան զոյշ պէտք է որ ըլլանք անոնց հետ մեր վարձուքին մէջ: Զափաղանցութիւն մը պիտի չհակատուի անտարակոյս եթէ մանուկներու բարեք կրթութիւնը համարինք իրապէս կրօնական պարտականութիւն մը: Այսինքն, ծնողքի մը կրօնական պարտաւորութեանց կարգին հաշուենք նաև իր զաւակներուն կրօնական, բարոյական և մարմնական առողջ դաստիարակութիւնը: Ուստի պատշաճ է որ այս էջերէն երբեմն լսուին նաև մանուկներու կրթութեան վերաբերեալ սկզբունքներ և զաղափարներ, տողորուած քրիստոնէական կրօնի վեհ ու ազնուական ներշնչումներով:

Ս. Մատթէոսի Աւետարանէն մանուկներու նուիրուած ԺԸ. 1-6 գեղեցիկ հատուածը իբր բնաբան առնելով կը փափաքիմ յիշել քանի մը կէտեր, որոնցմով կը զայթակղեցնենք մանուկները զիտակցարար կամ անզիտակցարար:

Ատոնցմէ մին է ծեծը, որ չափէն աւելի յաճախ, և սէպ ահիրաւօրէն, կիրարկուելով՝ փոխանակ ուղղիչ ազդակ մը ըլլալու կը դառնայ զայթակղութեան առիթ: Ծնողաց, ուսուցիչներու և ընդհանրապէս մեծերու պարտականութիւնն է ծեծի բիրտ ու հակաբնական միջոցին դիմելէ առաջ փորձել ուրիշ այնքան բանաւոր և ազնիւ կերպեր, որոնք ապահովաբար պիտի կրնան մանուկը աւելի բարի և ազնիւ ըլլալու յորդորել: Ծնողական անկեղծ և անձնորոշ սէրը այնքան զօրաւոր ազդակ մըն է մանուկի մը կրթութեան մէջ որ ատոր ներկայութիւնը ինքնին բաւական կրնայ ըլլալ մանուկը ազնիւ ու պարկեշտ մեծցնելու, եթէ զիտակցարար գործածուի և անհամբերութեան և բարկութեան նպաստներու անխորհուրդ արարք-

ներ չգան չէղբացնելու սիրոյ բարերար և շինիչ ազդեցութիւնը:

Ուրիշ զայթակղեցուցիչ արտայայտութիւն մըն է՝ ծնողաց կողմէ իրենց զաւակներուն ուղղուած անէծքը: Ո՞րքան տարօրինակ ու ցաւալի է միանգամայն լսել մօր մը բերնէն իր զաւակին ուղղուած սա տեսակ խօսքեր, «աչքդ կուրնայ», «ձեռքդ կտորի», և այլն: Ուրչափ պիտի տրտմէր մայր մը եթէ բոպէ մ'իսկ ենթարկուէր իր զաւակը այդ դժբախտ վիճակին:

Միթէ նուա՞գ եպրելիլ են այն ծնողներ, որոնք իրենց զաւակներուն գէմ կը հայհայեն: Եւ տակաւին կը յուսան որ իրենց զաւակները մեծնալով ազնիւ երկտասարդներ պիտի ըլլան: Դուք, ծնողներ, եթէ կ'ուզէք որ ձեր զաւակները ըլլան հայհոյող ու անպարկեշտ, պէտք է որ ոչ միայն չհայհոյէք ձեր զաւակներուն գէմ, այլ նաև պէտք չէ որ հայհոյէք անոնց ներկայութեան: Վասնզի մանուկը ինչ որ կը լսէ այսօր, նոյնը պիտի ըսէ վաղը: Ինչ որ հիմայ կը մօտէ անոր ախտնէն ներս, շատ չանցած անոր բերնէն դուրս պիտի գայ:

Եւ տակաւին ո՞րքան անպարկեշտ խօսակցութիւններ կը կատարուին մանուկներու ներկայութեան, այն համոզմամբ թէ խելքերնին չի հասնիր, չեն հասկնար: Բայց պէտք չէ մոռնալ որ մանուկները որքան ալ անկարող ըլլան այդ խօսքերը այն ժամուն ըմբռնելու, ատոնք կ'երթան սակայն տպաւորուելու իրենց ենթագիտակցութեան մէջ, և ապա կը կատարեն շատ յոռի ազդեցութիւն մը: Դուք չէ՞ք լսած մանուկներու բերնէն այնպիսի անպատշաճ ու անբարոյական խօսքեր, որոնց իմաստը ամենին չեն հասկնար, բայց մեծերէ լսած ըլլալով կը կրկնեն թութակաբար: Իսկ ապագային երբ կը մեծնան, ոչ միայն այդ կարգի անպարկեշտ խօսքեր յաճախ կը լսուին իրենց բերնէն, այլ նաև անպարկեշտ կեանքի մը բաւիղներուն մէջ կը մոլորին ու կը կորսուին: Որպէսզի ձեր զաւակները ճշմարիտ քրիստոնեաներ և առաքինի հայեր ըլլան, պէտք է որ պարկեշտ խօսքեր և ազնիւ արտայայտութիւններ միայն արձագանգեն իրենց սրտերուն մէջ:

Ուրիշ փաստակար ընթացք մըն է մա-

նուկները արուեստականօրէն վախցնելը: Բանի քանի մայրեր իրենց զաւակներուն տեական դժբախտութեան պատճառ եղած են զանոնք իրենց պղտրիկութեան օրերուն սարսափեցնելով մութին մէջ թափառող աշխնէ ճիւղաղին կամ այնինչ հրէշին առնունով: Մանուկը որ իր մօր բերնէն ելած ամէն խօսքի կը հաւատայ իր հողիին միամիտ անկեղծութեամբը, հետզհետէ կը դառնայ այնքան երկչոտ էակ մը որ, մեծնալէն յետոյ ալ՝ չի կրնար պրծիլ անբերեցիկ չար ոգիներու ահէն, և անոնց սարսափին տակ կը մնայ իր ամբողջ կեանքին մէջ:

Աւելորդ չէ թերևս յիշել նաև մանուկներու հանգէպ ցոյց տրուած այն տեսակ վերաբերում մը, որ շփացնելո կ'ըսուի առհասարակ: Շփացնել բառով կրնանք հասկընալ այն անխորհուրդ եւ անսահման ներդամութիւնը, որ թոյլ կու տայ մանկան իր քմահաճոյքը տիրական դարձնել ամէն բանի մէջ՝ նոյնիսկ ի վնաս իր անձին: Այդպիսի պայմաններու տակ մեծցող մանուկը պիտի դառնայ տնտարակոյս կամ մակոր, ինքնահաւան և ամբարտաւան երիտասարդ մը, որ ոչ իր ընտանիքին, ոչ իր եկեղեցիին, և ոչ ալ իր ազգին համար օգտակար ու պատուարեր անդամ մը պիտի ըլլայ: Ծնողաց պարտքն է անշուշտ ներողամտութեամբ նայիլ իրենց զաւակներուն փոքր թերութեանց եւ սխալներուն վրայ, բայց միւս կողմէն անոնց պարտքն է նաև հակել իրենց զաւակներուն վրայ և ուղղել անոնց թերութիւններն ու մոլութիւնները, որպէսզի անուղղայ և շուայտ կենցաղի մը գերի չզգառնան իսպառ:

Արդ, անհրաժեշտ է ոչ միայն վերոյիշեալ սխալ ու վնասակար ընթացքներէ զգուշանալ մանուկներու հանգէպ մեր վարմունքին մէջ, այլ նաև էական է գործադրել ընդհանրապէս՝ կարգ մը զրական պայմաններ, մանուկները իբրև ճշմարիտ քրիստոնեաներ և ողնիւ հայեր մեծցնելու համար: Պէտք է զանոնք կրթել հայրենի նուիրական աւանդութեանց համաձայն: Պէտք է զանոնք տէր դարձնել առողջ և ընտիր ունակութեանց. քանզի մեր ունակութեանց ամբողջութիւնն է որ կը կազմէ մեր կենցաղը, նոյնիսկ մեր կեանքը: Ծնողներու պարտականութիւնն է իրենց զաւակներուն ներքնէլ Աստուծոյ սուրբ եր-

կուղը, որ անոնց խղճին խորէն հնչող ուղղիչ ձայն մը պիտի ըլլայ շարունակ: Վարժեցուցէք ձեր զաւակները սիրելու մեր Մայրենի եկեղեցին, իրենց երկնաւոր Հօրը առնել: Եկեղեցւոյ խնկարոյր մթնոլորտով սնած մանուկը ապահովարար հեռու պիտի մնայ ապականած ու զարէլի միջավայրի մը ստորին ու պատրոզական հրապոյրներէն:

Մանուկներու մեծագոյն դաստիարակն է մեծերու կեանքին օրինակը: Եթէ ձեր կեանքը հակառակն է ձեր տուած բարի խորհուրդներուն և ձեր քարոզած ճշմարիտ սկզբունքներուն, աւագ, անօգուտ պիտի մնան այդ վերջինները:

Ոսկի խօսքերը այն ատեն միայն իրապէս ոսկիի տրմէքով կ'ընդունուին, երբոր ապահովուած են ոսկի գործերու կնիքով:

Ն. Վ. Պ.

Պ Ե Տ Ր Ո Ւ Ա Ր

Ոչ ոք այնքան յիմար է կարծելու քեւսուած Խնկ կ'օգտուի երբ ստացուածքի կամ նոյնիսկ արդարութեան (առաքինութեան) նուէր մ'ընծայենք Իրեն: Աղբիւր մը չ'օգտուիր բնաւ երբ մեկն խմենք անկէ: Մեր նախնի հայրերը, արդարեւ, կենդանական զոհեր կը մատուցանէին Աստուծոյ. ասիկա Աստուծոյ ժողովուրդը Աստուածաւունջի մէջ կը կարգայ, բայց այլեւ չի կատարէ. վասնզի այդ զոհերը պարզապէս նշանակներն էին մեր մէջ կատարուած բաներու, որպէսզի աւելի Աստուծոյ մօտենանք մեկն, եւ մեր դրացիներն ալ մօտենանք: Զոհ մը, պատարագ մը, ուրեմն, տեսանելի խորհուրդ մըն է, կամ անտեսանելի զոհի մը մէկ սուրբ նշանը: Հետեւաբար ապաշխարողը՝ Մարգարէին բերնով, կամ Մարգարէն ինքն իսկ, երբ կը պաղատէր Աստուծոյ որպէսզի ողորմութիւն գտնէ իր մեղքերուն համար, ըսաւ. «Նքե պատարագ ուզեիր՝ կը մատուցանեմք, բայց ողջակէզնե՛րն իսկ հանելի չեղան Քեզի: Աստուծոյ պատարագը՝ խոնարհ ճողին է. սուրբ սիրտ եւ խոնարհ ճողին Աստուած չ'արհամարհեմ:»

ՕԳՈՍՏԻՆՈՍ

Զգալաւէն Աստուծոյ, Գիւլ Ժ. զլ. 5: